

A photograph of a diverse group of young people, likely students, smiling and laughing in a crowd. The focus is on two young women in the foreground: one with long brown hair and a brown jacket, and another with curly blonde hair and a blue denim jacket. The background is filled with other people, slightly out of focus, creating a sense of a large gathering.

METODE FOR UNGDOMSMEDBESTEMMELSE

UNGDOMSBUREAUET

Metode for ungdomsmedbestemmelse

2019

Utgitt av: Ungdomsbureauet

Forfattere og layout: Pernille Halmø og Simon Mikkel Skov-Amundsen

Korrekturlesing: Alberte Bau Larsen

I samarbeid med: Ungdomsrådet i Sønderborg, ungdomsrådet i Narvik, Sønderborg kommune, Narvik kommune og Project Zero

En spesiell takk til alle våre intervjuobjekter for deres verdifulle innspill. Uten deres hjelp ville denne metoden ikke ha sett dagens lys.

Bakgrunn

Denne metoden er utviklet av Ungdomsbureauet i samarbeid med Ungdomsrådet i Sønderborg, Ungdomsrådet i Narvik, Project Zero, Sønderborg kommune, og Narvik kommune.

Metoden er knyttet til prosjektet Attraktive nordiske byer¹. Attraktive nordiske byer har som mål å sikre grønn omstilling, konkurranseevne i nordiske byregioner og å skape byer som legger rammer for gode liv. Samarbeidet består av små og mellomstore nordiske byer fra Danmark, Finland, Island, Sverige og Norge. Prosjektet er forankret i følgende bærekraftsmål:

- FNs bærekraftsmål nr. 8: Anstendig arbeid og økonomisk vekst.
- FNs bærekraftsmål nr. 11: Bærekraftige byer og samfunn.
- FNs bærekraftsmål nr. 17: Samarbeid for å nå målene. Å skape nye innovative (grønne) virksomheter.

Hovedprinsippet bak denne metoden er at unge må involveres og gis medbestemmelse for å sikre fortsatt utvikling av bærekraftige byer.

NARVIK KOMMUNE

UNGDOMSBUREAUET

¹ Sweco (2018): www.regjeringen.no/contentassets/8790c63ddb804757b5c556876ae2f73f/indicators_toolbox_attractive_nordic_town_sweco.pdf

Innledning

Det er viktig at de unges stemmer blir hørt i samfunnet, siden de unge er fremtidens borgere og en sentral del av ethvert demokrati. Å skape et samfunn der alle innbyggere føler seg inkludert og hørt, er en kontinuerlig oppgave og et generelt ansvar vi har. Det er viktig å engasjere de unge, noe som også kan ha fordeler for andre enn bare de unge selv. Det gjør at de bryr seg mer om lokalsamfunnet, det kan forbedre kvaliteten på offentlige tjenester, og det kan skape et mer demokratisk samfunn generelt. Når unge engasjerer seg i lokalsamfunnet, skaper det et samfunn preget av samhørighet der alle føler seg representert og verdsatt.

Det empiriske grunnlaget for metoden for ungdomsmedbestemmelse er 24 individuelle intervjuer med både ungdom og interessenter i kommunene Sønderborg og Narvik. Videre har vi gjennomført et verksted med ungdommer fra begge deltakerbyene og intervjuet ti tilfeldige elever fra Sønderborg Statsskole (Vox Pop-intervjuer). Vi vil takke alle deltakerne for deres verdifulle innspill.

Metoden skal gi leseren praktiske verktøy og tips for ungdomsinvolvering – enten du selv er ung eller en del av det vi omtaler som den "erfarne generasjonen". En kultur av medbestemmelse og involvering må støttes av de unge selv så vel som av andre generasjoner. Et av våre intervjuobjekter sa det på følgende måte:

"Utfordringen er å skape åpenhet og en tro på at vi kan gjøre noe, skape noe. Og utfordringen gjelder alle: Vi må tro at vi kan klare det, og hvis menneskene som jobber i kommunen eller andre steder, bare tror at vi er noen dumme barn som ikke vet hvordan noe skal gjøres, vel, så blir vi dumme barn som ikke klarer noen ting." (elev i videregående skole og medlem av elevrådet)

Denne rapporten består av to deler: Den første delen inneholder "retningslinjer" for beste praksis for hvordan man kan involvere og sikre medbestemmelse blant de unge. Den andre delen forklarer hvordan vi har samlet inn dataene våre, gir leseren litt teoretisk innsikt og gjennomgår analysen bak retningslinjene.

Om Ungdomsbureauet

Ungdomsbureauet er en ideell organisasjon som skal styrke ungdom og fremme involvering av unge. Vi ønsker å styrke ungdommers innflytelse på samfunnsspørsmål og politiske beslutningsprosesser. Vår oppgave er å gi ungdom muligheter – muligheter til å danne seg oppfatninger, bli hørt og få innflytelse, det være seg i samfunnet som helhet, i politiske debatter eller i lokale miljøer. Organisasjonens visjon er å bidra til å skape en av de mest samfunnsengasjerte ungdomsgenerasjonene som noen gang er sett i Danmark – og forhåpentligvis også i andre nordiske land.

Vi har over fem års erfaring med problemløsning samt omfattende kunnskap om ungdomsinvolvering og -medvirkning. Porteføljen vår består av et allsidig utvalg av verktøy for involvering, som verksteder, pop-up-demokratiarrangementer, mentorvirksomhet, fremtidsverksteder og historiefortelling. Vi spesialiserer oss også på analyse, bøker og kreative arrangementer. Vår erfaring fra å jobbe med ungdom viser at involvering av og medbestemmelse for unge krever forskjellige tilnærminger avhengig av både alder, nåværende grad av engasjement og forventet grad av involvering og innflytelse.

Innholdsfortegnelse

Innledning	3
Innholdsfortegnelse	5
Metode for ungdomsmedbestemmelse	7
Hvorfor, når, hvem og hvordan?	8
<i>Hvorfor?</i>	9
<i>Når?</i>	9
<i>Hvem?</i>	10
<i>Hvordan?</i>	11
Sjekkliste	14
Verktøy som støtter medbestemmelse og involvering	15
Analyse: Ungdomsmedvirkning og -medbestemmelse	18
<i>Logistikk</i>	18
<i>Tidsutfordringer og resultater</i>	21
<i>Nå ut til unge mennesker</i>	25
<i>Kommunikasjon</i>	27
<i>Etterord</i>	31
Tilnærmingen vår	33
<i>Studieobjekter: Sønderborg og Narvik</i>	33
<i>Intervjuer</i>	35
<i>Vox Pop-intervjuer</i>	36
<i>Verksted</i>	36
<i>Nøkkelbegreper</i>	37
Vedlegg: Liste over konkrete verktøy	41

METODE FOR UNGDOMSMEDBESTEMMELSE

Metode for ungdomsmedbestemmelse

Metoden er en generell og tilpassbar modell som kan brukes i forskjellige kontekster. Vi skisserer ulike scenarioer, valg og spørsmål man må ta hensyn til i arbeidet med å involvere og styrke unge. Vi tror at dette er den mest bærekraftige løsningen når det gjelder å utvikle en metode som kan brukes på tvers av landegrenser, kulturelle forskjeller og i forskjellige politiske miljøer.

Videre har metoden som mål å støtte ulike måter å engasjere og styrke unge på. Ungdom er ikke en homogen gruppe. I likhet med voksne kommer unge fra forskjellige bakgrunner, har forskjellige interesser og liker å kommunisere og delta på forskjellige måter. Det som skal til for å motivere én gruppe unge mennesker til deltakelse, er ikke nødvendigvis det samme som for en annen gruppe. Derfor er det viktig at engasjement ikke bare tilbys i ett format, og at man bruker flere ulike mekanismer og tilnærminger for å nå en mangfoldig gruppe unge mennesker. Mekanismene og tilnærmingene skal alltid brukes med respekt for deltakerne og informasjonen som søkes fra dem.

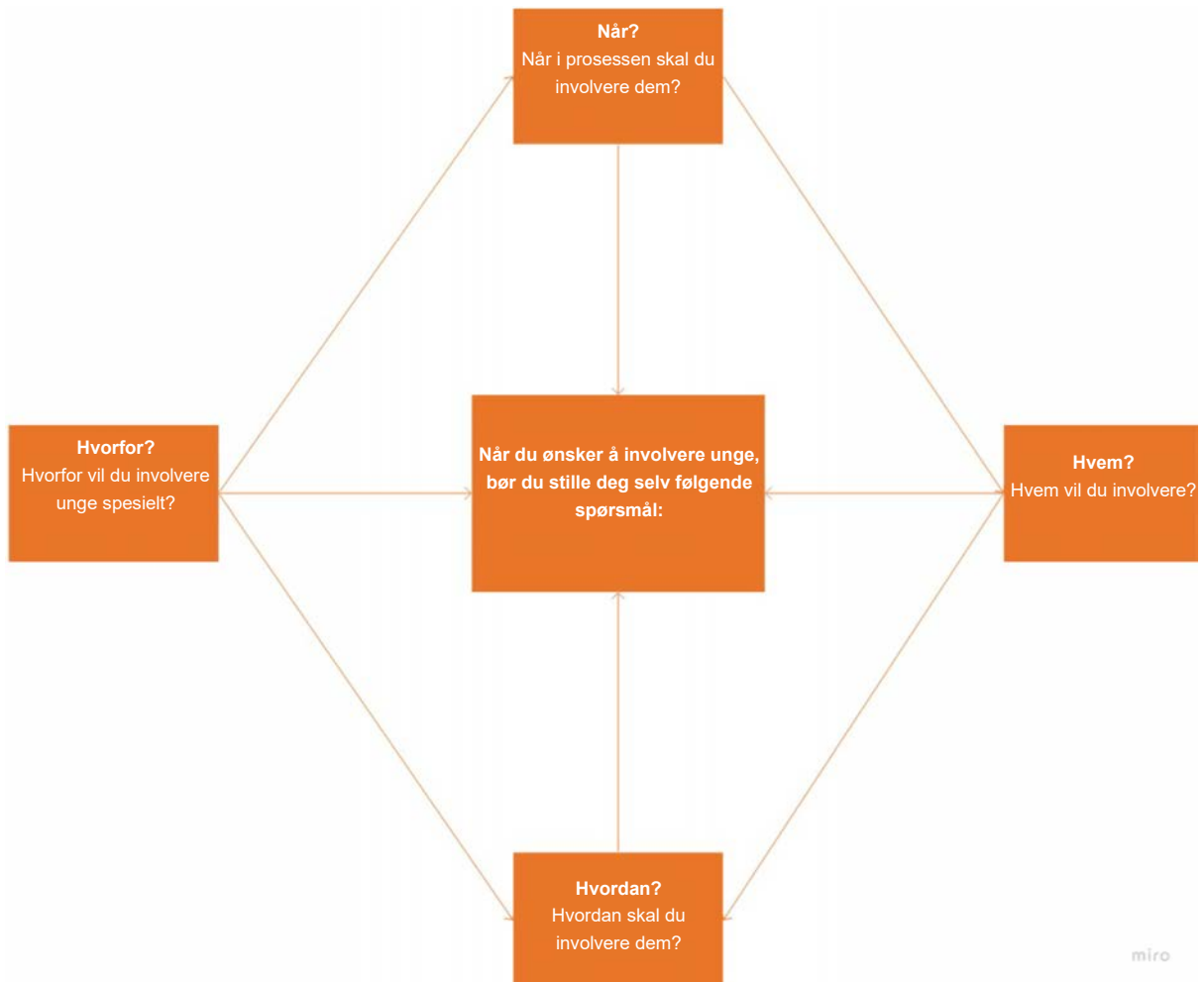
Leseveiledning

Det første kapittelet beskriver beste praksis for hvordan man kan involvere og styrke unge. Først finner du en trinnvis veiledning og en sjekkliste med viktige spørsmål du må tenke på for prosjekter som skal involvere unge. Deretter presenterer vi konkrete og lett anvendelige verktøy som kan brukes for å støtte ungdomsinvolvering.

Det andre kapittelet inneholder bakgrunnsanalysen for metoden, og vi presenterer også tilnærmingen vår.

Hvorfor, når, hvem og hvordan?

Når du skal involvere unge i et prosjekt, bør du alltid stille deg selv fire spørsmål: Hvorfor, når, hvem og hvordan?

miro

Hvorfor?

Når du ønsker å involvere unge, bør du først stille deg selv spørsmålet "hvorfor?". Du må på forhånd reflektere over hvorfor du vil involvere unge mennesker, og hva de tilfører prosjektet ditt. Du må deretter formidle disse grunnene overfor deltakerne, slik at de forstår hvorfor de skal være med. Unge mennesker har mest sannsynlig verdifulle innspill som vil styrke prosjektet ditt, men noen ganger er det ganske enkelt ikke fornuftig å involvere dem, for eksempel hvis unge ikke faktisk kan ha noen reell innflytelse i prosessen. Du må derfor tenke over hvorfor du involverer unge i utgangspunktet, hva de tilfører, og hvorvidt rammen for prosjektet legger opp til reell medvirkning.

Når?

Når i prosessen er det fornuftig å involvere unge? Er det tidlig eller sent i prosessen?

Tidlig fase

I den tidlige fasen genereres ideer, og prosjektet tar form. Hvis du involverer unge tidlig, kan dette bidra til å gi deltakerne en følelse av medbestemmelse, siden innspillene deres kan forme prosjektet helt fra begynnelsen. Det gir også deltakerne en følelse av eierskap. Når du involverer de unge tidlig i prosessen, er det imidlertid viktig å forstå at noen foretrekker å delta i en kortere tidsperiode, så sørg for å drøfte prosessen med deltakerne – hvor lenge vil du at de skal delta, og hva slags prosess foretrekker de selv? Ved involvering tidlig i prosessen er det også viktig å huske å gi hyppige tilbakemeldinger og sørge for at det er åpenhet om hvordan deres innspill og innsats gjør en forskjell.

Sen fase

I den sene fasen har de fleste beslutninger blitt tatt. Det kan iblant være frustrerende å delta på dette tidspunktet, siden man har begrenset innflytelse på prosjektets retning. Å involvere ungdom på dette stadiet krever en tydelig definert fordeling av ansvar, for å sikre åpenhet og at de ulike deltakerne forstår hvilken rolle de har. La om mulig de unge ta ansvar for agendaen og prosjektet, men innenfor grensene du setter. Selv om mange beslutninger allerede er tatt, vil dette sikre at deltakerne opplever at de deltar aktivt, siden de fortsatt vil kunne påvirke prosessen.

Midlertidig engasjement

Når man engasjerer unge, er det viktig å innse at enkelte kan ha vanskelig for å forplikte seg over lengre tid. Unge er i en fase av livet der de fortsatt er i ferd med å finne sin identitet og stadig introduseres for nye ting. De må også ta mange viktige livsvalg, for eksempel om fremtidig utdanning og jobb. Videre har unge mange forpliktelser overfor skole, jobb, venner, familie og så videre. Ta høyde for dette ved å la dem delta over en kortere periode. Du kan også ha en fleksibel tilnærming, slik at deltakerne noen ganger kan bruke mindre tid eller legge ned en mindre innsats som passer deres tidsplan og øvrige forpliktelser, og andre ganger bruker mer tid og krefter.

Hvem?

Hvem vil du rekruttere? Husk at "unge" er et bredt begrep, og at unge er like forskjellige seg imellom som alle andre aldersgrupper er.

Tenk over hva som er mest fordelaktig for prosjektet ditt – å involvere de unge formelt eller uformelt. Tar du kontakt med folk i nettverket ditt, eller rekrutterer du gjennom en formell organisasjon som et elevråd eller gjennom utdanningssystemet?

Nettverk

Vi anbefaler deg å se i ditt eget nettverk når du trenger å finne deltakere, da dette pleier å være den mest effektive rekrutteringsformen. Tenk også på nettverket av mennesker du omgir deg med, for eksempel medarbeidere eller medelever. Du kan også fortelle unge om prosjektet ditt ansikt til ansikt på steder der ungdommer oppholder seg.

Sosiale medier

I noen tilfeller er sosiale medier en nyttig plattform for å nå ut til unge mennesker, men på grunn av flommen av informasjon på disse plattformene bør de fleste grupper, hendelser eller innlegg på sosiale medier også følges opp andre steder. De må understøttes av mer analoge former for kontakt.

Utdanningssystemet

Hvis du trenger et bredt spekter av meninger og mennesker, kan du vurdere å rekruttere gjennom utdanningssystemet. Ta kontakt med rektorer eller lærere. Hvis du har ressurser til det, bør du forsøke å bruke flere forskjellige typer skoler. Du trenger for

eksempel ikke bare å rekruttere elever fra vanlig videregående opplæring, men kan også se til yrkesfaglige utdanninger. Vær engasjert, men ta hensyn til travle eksamensperioder, og vær forsiktig så du ikke legger ekstra byrde til lærernes allerede travle hverdag.

Organisasjoner

Du kan også finne organisasjoner og rekruttere gjennom disse. Dette kan lede deg til mange allerede engasjerte og involverte unge som kanskje vil legge ned mange arbeidstimer i prosjektet ditt. De som allerede er aktive i en organisasjon, kan imidlertid iblant være veldig opptatt, så pass på at du avklarer tidsforventninger med potensielle deltakere når du tar kontakt.

Hvordan?

Når du vurderer å involvere unge, bør du ha en klar plan. Hvordan skal du la dem delta? Skal de være involvert gjennom undersøkelser, verksteder eller frivillig arbeid? Hva er målet? Vil du samle inn innspill, eller vil du drive med faktisk samskaping der alle er likeverdige deltakere, uansett alder? Hvordan vil du ta kontakt med og rekruttere deltakerne? Hvordan vil du gi tilbakemeldinger? Hvordan vil du kompensere dem for utgifter de har?

Kommuniser på samme nivå

Ungdommer er noen ganger mer uformelle enn eldre generasjoner. Det må ikke tolkes som frekkhet; forskjellige generasjoner har ganske enkelt forskjellige uttrykksmåter. Husk å formidle budskapet ditt på en enkel måte. Man bør ikke trenge høyere utdanning for å delta, og huske at det som er vanlig kunnskap for en person, kanskje ikke er det for en annen.

Frihet innenfor rammer

Tillit er viktig for å sikre medvirkning og medbestemmelse. Du må gi frihet innenfor de fastsatte grensene for prosjektet. For mye kontroll eller byråkrati risikerer å gjøre deltakerne utbrent. Vi anbefaler at du har en rask arbeidsflyt og utnytter momentet der og da når deltakerne ønsker å handle eller involvere seg i noe. Hvis ting trekker ut på grunn av for eksempel byråkrati, kan dere miste momentet. Husk også å gi tilbakemeldinger på hvordan innspillene deres har bidratt, da dette vil få

dem til å føle seg mer delaktige, siden de utgjør en faktisk forskjell.

Bærekraftige forhold

Å utvikle langsiktige forhold er viktig for bærekraftig frivillighet. Å bruke tid på å bygge og utvikle disse relasjonene betyr å prioritere sosiale arrangementer, hjelpe unge med å lære nye ferdigheter og vise dem tillit.

Unge mennesker som likeverdige

De unge må behandles som likeverdige, og husk at "ungdom" er et bredt begrep. Vær oppmerksom og lytt til hva de sier og observer hva de gjør, og husk at alle ungdommer ikke er like. Ikke avvis andres innspill basert på alder, men vær heller ikke for entusiastisk. De er ikke annerledes enn andres innspill og skal behandles med respekt og oppmerksomhet. Husk at målet ikke skal være at du skal dra nytte av de unge, men heller at forholdet skal være gjensidig fordelaktig. Gi dem noe tilbake for engasjementet, for eksempel økt ansvar, og la dem ta ledelsen eller kanskje få lære noe nytt.

Tidsstyring og resultater

Når du involverer unge, kan du spørre hvor mye tid de kan bruke på prosjektet, og forklare hvor mye tid du forventer at det vil ta. Respekter tidsplanene deres, og hjelp dem med å planlegge tiden. Unge har iblant vanskeligheter med ikke å gå inn i prosjekter med hele seg, så sørg for å spørre regelmessig hvor mye annet arbeid de har å ta seg av. Hvis ikke kan de bli utbrent, og skolearbeidet vil lide.

Logistikkoordinering

Unge synes ofte logistikken er en av de største utfordringene når de deltar i et prosjekt. Husk at ungdom ofte har lange skoledager. Det er ikke mulig for dem å delta i skoletiden, og du må ta høyde for at det kan ta litt tid å komme seg fra skolen til prosjektstedet. Husk også å ha en dialog om eksamener eller kommende oppgaver, slik at dere kan planlegge rundt dette. Ha en plan for transport til og fra møtestedet, og avslutt møtet til avtalt tid, slik at det samsvarer med buss og andre praktiske hensyn. Gjør det så enkelt som mulig å delta, da

dette vil oppmuntre de unge til å involvere seg. Dette betyr også å kompensere for prosjektrelaterte utgifter, blant annet transport til og fra stedet, og å kompensere dem for mat som kjøpes på veien, eller servere mat under møtene. Møter er mer produktive med litt mat eller snacks, spesielt hvis de holdes rett etter skoletid eller på kvelden.

Sjekkliste

Nedenfor finner du en sjekkliste med ting du må ta hensyn til når du involverer unge. Når du har vurdert eller gjort det vi foreslår, kan du krysse av.

Når du trenger hjelp fra unge, har du ...

- Spurt deg selv "hvorfor", "når", "hvem" og "hvordan"?

Når du kommuniserer med unge, har du ...

- Sørget for at du formidler budskapet ditt på en enkel og lett forståelig måte?
- Spurt deltakerne hvordan de foretrekker å kommunisere og motta beskjeder? Foretrekker de for eksempel å sende tekstmeldinger i stedet for å bruke Facebook eller e-post?
- Snakket om forventninger? (både når det gjelder prosjektmålet, og hva de håper å få ut av deltakelsen)

Når du planlegger møter, har du ...

- Gitt deltakerne praktisk informasjon og din kontaktinformasjon?
- Sørget for at deltakerne får mat eller snacks?
- Sørget for at møtet ikke krasjer med deltakernes skoletid eller andre ting? Hvis du ikke vet når skoledagen slutter, må du spørre.
- Latt deltakerne planlegge en del av eller hele dagsordenen? Hvis ikke – har du tenkt på hvorfor?
- Minnet deltakerne på hvilke prosjektutgifter som vil bli kompensert, og gitt dem en veiledning for hvordan dette gjøres i praksis?

Når du samarbeider med unge, har du ...

- Hatt kontakt med dem den siste tiden og drøftet arbeidsbyrden?
- Nylig holdt et uformelt sosialt arrangement eller avsatt tid i møtene til å utvikle forholdet mellom deg og deltakerne?
- Latt dem håndtere dagsordenen nylig?
- Gitt dem frihet eller kontroll over deler av prosjektet i det siste?
- Sørget for at det er mulig å delta i kortere tid, slik at mer travel ungdom kan være med?
- Gitt deltakerne jevnlig tilbakemeldinger? (om prosjektets utvikling og resultatet av deltakernes arbeid og innsats generelt)

Verktøy som støtter medbestemmelse og involvering

I det følgende kapittelet presenterer vi en liste over verktøy og metoder som støtter medbestemmelse og medvirkning for ungdom. Vi anbefaler å bruke disse i tillegg til de ovennevnte spørsmålene ("hvorfor", "når", "hvem" og "hvorfor"). Disse verktøyene og metodene bør forstås som retningslinjer og inspirasjon. De skal ikke følges blindt, men brukes med mottakerne i tankene.

Det finnes mange forskjellige verktøy for forskjellige formål. Tenk over hvordan det valgte verktøyet bidrar til det overordnede målet om medbestemmelse. Vær åpen om verktøyet du bruker, og hvilke resultater du håper å få ut av det. Hvis det er snakk om samskaping, kan du understreke dette: "Nå har dere sjansen til å være med å bestemme". Hvis du derimot er mer interessert i bare å samle innspill og ideer, må du sørge for at deltakerne vet dette og ikke forventer seg samskaping. Vi skiller mellom fire typer verktøy:

1. Divergente verktøy

Divergente verktøy hjelper deg med å utforske og samle inn ideer fra deltakerne. Disse verktøyene er nyttige for å involvere unge i de tidlige stadiene av et prosjekt.

Husk: Ikke overdriv deltakernes innflytelse på de endelige resultatene. Hovedhensikten er å få innspill, bli inspirert og få kunnskap om hva deltakerne dine tenker om et bestemt tema, men du kan ikke love at ideene deres vil føre til konkrete endringer eller prosjekter i etterkant.

Fordeler: Divergente verktøy bidrar til medbestemmelse i den forstand at deltakerne får en følelse av å bli tatt på alvor, hørt og lyttet til.

Divergente verktøy kan være nyttige i tidlige stadier av et prosjekt for å sikre at deltakerne støtter prosjektet, eller bidra til å bringe prosjektet i en retning som deltakerne støtter.

2. Konvergente verktøy

Konvergente verktøy kan være til hjelp ved valg av ideer og er nyttige for beslutningstaking. Konvergente verktøy er nyttige hvis du allerede har et utvalg av ideer eller alternativer som du vil at deltakerne skal velge mellom.

Husk: Hvis deltakerne ikke har vært en del av den foregående prosessen, kan alternativene virke vilkårlige eller i verste fall irrelevante for deltakerne.

Fordeler: Konvergente verktøy bidrar til medbestemmelse i den forstand at deltakerne føler at de har faktisk innflytelse på resultatene.

3. Samskapingsverktøy

Samskapingsverktøy sikrer at alle deltakerne er delaktige i det endelige resultatet. Innspill basert på samskapingsverktøy kan ofte implementeres direkte. I samskapingsprosesser er det viktig at resultatet skapes sammen og ikke endres etterpå.

Husk: Hvis du ønsker samskaping, må du som tilrettelegger gi fra deg litt av kontrollen og godta innspillene deltakerne kommer med. Sørg også for at det dere skaper sammen, virker meningsfylt og relevant for deltakerne. Videre krever samskapingsprosesser at tilretteleggeren er oppmerksom slik at alle deltakerne får bidra.

Fordeler: Samskapingsverktøy er nyttige for å styrke deltakerne og få dem til å føle seg som selvstendige bidragsyttere som lyttes til og involveres. De konkrete resultatene kan også gi en følelse av stolthet og selvtillit.

4. Lytteverktøy

Lytteverktøy skal sikre innspill for videre undersøkelser og analyse. Målet er ikke nødvendigvis å få deltakerne til å formulere konkrete ideer eller ha direkte innflytelse, men heller at deltakerne blir nøye lyttet til og spurt om relevante temaer. Innspillene blir så analysert og tolket.

Husk: Tenk på hvordan du kommuniserer. Sørg for å møte deltakerne på deres nivå og uten fordommer.

Fordeler: Lytteverktøy bidrar til medbestemmelse i den forstand at deltakerne får en følelse av å bli tatt på alvor, hørt og lyttet til.

I vedlegger finner du en liste over konkrete verktøy for ungdomsmedvirkning og -medbestemmelse.

Analyse:

**Ungdomsmedvirkning
og -medbestemmelse**

Analyse: Ungdomsmedvirkning og -medbestemmelse

Den følgende analysen er grunnlaget for metoden for ungdomsmedbestemmelse (første del av dette dokumentet). Dette kapittelet gir en analyse av hvordan man kan støtte medbestemmelse og medvirkning for unge, basert på en undersøkelse av ungdomsmedvirkning og -medbestemmelse i Sønderborg i Danmark og Narvik i Norge. Vi presenterer noen eksempler på beste praksis for ungdomsmedvirkning og -medbestemmelse, men trekker også frem noen av de sentrale hindringene unge og andre interessenter nevner når de blir spurt om involvering av unge, og konkrete løsninger for å løse slike problemer.

Logistikk

Å ta de riktige valgene angående logistikk er avgjørende når det gjelder å involvere unge. Alle ungdommene vi intervjuet, nevnte viktigheten av gjennomtenkt logistikk. Hvis logistikken ikke er godt planlagt, klarer ungdommene enten ikke å delta eller mister motivasjon når de først deltar.

Tidsplanlegging: Selv om noen typer arbeid fungerer best i skoletiden, er det ofte nødvendig å gjøre ting etter skoletid eller i helgene.

Vanlig kontortid fungerer rett og slett ikke for de fleste unge, siden de som regel er på skolen på dagtid. Du må også være oppmerksom på helligdager og eksamensperioder i planleggingen, siden få elever vil kunne delta i disse periodene.

Ta også hensyn til at forskjellige skoler har forskjellige tidsplaner. Strukturen på ulike typer linjer på videregående skole kan for eksempel være forskjellig, med aktivitet på forskjellige tider av året. Spør dem du vil jobbe med, om tidsplanen deres, og sørg for at datoer passer.

"Jeg har vært på noen arrangementer eller møter som ble organisert i skoletiden, og det er ren idioti. Vi kan åpenbart ikke delta i råd og lignende hvis vi da blir registrert med fravær fra obligatoriske timer." (elev i videregående skole).

Å bli registrert med fravær kan være en enorm frustrasjon når man både oppmuntres til og ønsker å være involvert i lokalsamfunnet. Du må derfor sørge for å imøtekomme deltakernes tidsplan når du planlegger møter eller kontakter skolen for å høre om man kan finne en ordning.

Sted: Hvis kollektivtransporttilbudet er begrenset, må du sørge for at tidspunktene passer for deltakerne, slik at de ikke trenger å vente for lenge med å komme seg til eller fra stedet. Både Sønderborg og Narvik har et større innland, og noen av de unge reiser langt for å komme seg til skolen eller sentrum av byen. Forsøk å imøtekomme og inkludere deltakerne ved å sørge for at tidspunkt og sted passer.

"Vi er et distriktsområde, noe som betyr at enkelte av elevene våre reiser langt for å komme hit. Hvis du har lang reisevei, vil du helst komme deg på den første bussen hjem, for å unngå å komme hjem for sent" (interessent i Sønderborg kommune).

En ting å tenke over, er hvor lokalt forankret prosjektet skal være. For eksempel: Bør du ha et mini-ungdomsråd i stedet for et stort ungdomsråd for byen din? En interessent i Narvik er bekymret for at den sentrale plasseringen i Narvik-området vil hindre unge fra innlandet fra å delta på møter som holdes i sentrum:

"Mitt håp er at ungdomsrådene fortsetter å være nært knyttet til lokalsamfunnene. Og dette kan være i fare hvis ungdommer må reise langt for å komme til møtene og arbeidet sentreres i Narvik sentrum." (interessent i Narvik kommune).

Et stadig tilbakevendende problem unge står overfor, er mangelen på møtelokaler. Noen av de mer spontane og nedenfra-og-opp-ungdomsdrevne aktivitetene mangler ofte et fast møtested, noe som resulterer i at man må bruke tid på å finne et nytt sted hver gang man vil arrangere noe. Dette er både arbeids- og tidkrevende.

"Hvis man kunne fått hjelp eller kanskje et sted å være, ville det vært ideelt. Nå for tiden møtes vi på flere forskjellige steder, siden vi ikke har et fast møtested. Det hadde vært fint om vi hadde et sted vi kunne gå for å få hjelp, og der vi også kunne hatt møtene våre" (elev i videregående skole og medlem av elevenes klimaråd).

I Sønderborg kommune bygger de et nytt ungdomshus som har støtte blant de unge i Sønderborg. Huset har potensial til å bli et samlingssted der unge mennesker kan møtes og være sammen.

"Mitt håp for det nye huset er at det skal bli et møtested for unge med alle slags interesser. Kanskje vil det også bli en plattform for organisasjoner – et sted å holde møter ... Det bør imidlertid også kunne brukes til selvorganiserte aktiviteter. Hvis huset blir en suksess, bør det spesifikt støtte selvorganiserte aktiviteter. Det er dette segmentet som trenger et samlingssted – de andre organisasjonene har allerede steder å være" (interessent i Sønderborg).

Når man skal skape et sted for ungdom, er det viktig å huske at "ungdom" er et samlebegrep som ikke fanger opp mangfoldet som finnes blant de unge. Et ungdomshus har stort potensial, men det er viktig at det omfatter alle unge og ikke bare et spesifikt segment av ungdommer eller en stereotypisk forståelse av unge. Det er viktig å ha et åpent sinn og ha en dialog med mange forskjellige ungdommer for å sikre at samlingsstedet passer for alle.

Tilgjengelighet: Sørg for at det er god tilgang til stedet, for eksempel med offentlig transport. Se også etter et sted som er tilgjengelig for funksjonshemmede, og kommuniser til publikum i tilfelle det ikke er det.

Enkelte kan føle seg usikre på nye steder og rundt mennesker de ikke kjenner. Gjør det så enkelt som mulig for deltakerne å være med, for eksempel ved å planlegge et enkelt møtested eller ved å forklare hvilken buss deltakerne skal ta. Det er også en god ide å dele kontaklinformasjonen din, slik at du kan hjelpe om nødvendig.

Utlegg: Unngå om mulig at deltakerne har utgifter ved å delta. Du kan for eksempel tilby deg å dekke reiseutgifter og sørge for at tilbakebetalingen er enkel og lett tilgjengelig. Å få tilbakebetalt penger er ofte en byråkratisk prosess som kan skape frustrasjon. Gi deltakerne mat hvis dere møtes rett etter skoletid eller ved middagstider. Ofte har unge enten lav eller ingen inntekt og vil kanskje bare kunne delta hvis de blir hensiktsmessig kompensert. Våre intervjuobjekter sier at de kan ha problemer med å konsentrere seg uten en matbit, spesielt hvis de kommer rett fra skolen.

Ressurser: Sørg for at du har de nødvendige ressursene for å fullføre prosjektet. Dette inkluderer økonomiske ressurser, kompetanse og mennesker. Ungdommene vi intervjuet, fremhevet hvordan det å ha ressurser, som finansiering, gir dem en følelse av å ha et mandat og være selvstendige. På spørsmål om de opplevde at elevrådet hadde reell innflytelse, svarte en videregåendelev og medlem av elevrådet slik:

"Jeg føler definitivt at vi har innflytelse. Vi får nesten alltid penger når vi søker om noe. Vi får også innsikt i hvordan skolen fungerer." (elev i videregående skole og medlem av elevrådet)

Som en motsetning til dette sitatet fortalte et medlem av ungdomsrådet i Narvik hvordan budsjettet ble redusert, og at dette ga ungdommene som jobbet frivillig, en følelse av ikke å være verdsatt eller prioritert av de lokale politikerne eller kommuneansatte. Dette kan føre til manglende medbestemmelse og redusere lysten til å involvere seg i fremtiden.

Tidsutfordringer og resultater

En av de sentrale problemstillingene som ble brakt opp under de individuelle intervjuene og på verkstedet, var tid og tidsstyring. I dag opplever unge, og spesielt studenter, stadig mer stress. Som en av ungdommene sa det:

"De fleste tenker bare på å komme seg gjennom skoledagen og så komme seg hjem for å slappe av. (...) Det er mye press på skolen (...) Det er vanskelig å ha andre ting i tillegg til skolearbeidet. Jeg opplever iblant at tidsplanen min er veldig stram. Hvis det er noe jeg brenner for, gjør jeg det likevel, men å få tid er nok det vanskeligste" (elev i videregående og medlem av elevenes klimaråd)

Ungdom må gjøre lekser, tilbringe tid med familien og venner – og en million andre ting. Når du involverer unge, må dere ha en dialog om hvor mye tid de har å bruke på prosjektet, og denne dialogen må være løpende. Unge kan ha en tidsplan som stadig forandrer seg, for eksempel på grunn av eksamener, og det kan føre til mye stress hvis de forvalter tiden på en dårlig måte. Noen ganger kan det også være vanskelig for unge å si nei til et prosjekt eller et oppdrag.

Når du involverer unge, er det derfor viktig å forstå at de har det samme antallet timer tilgjengelig som alle andre. Du må også huske at interessenter som deltar i et prosjekt, trolig gjør dette i arbeidstiden, mens de unges deltakelse sannsynligvis skjer i fritiden. Som et medlem av ungdomsrådet beskrev det:

"Det er problemet noen ganger. De sier 'vel, her er et prosjekt, og vi ønsker å inkludere unge'. Hvis vi sa 'nå vil vi ha med kommunen', hadde kommunen følt at de måtte gjøre noe ekstra: 'Jaha ja, må vi delta? Hvordan får vi ressursene til å gjøre det? Hvordan kan vi finansiere det?' Det er det samme med unge. Nå har kommunen et ekstra oppdrag: 'Ja vel, må vi delta?' Noen vil kanskje synes prosjektet er interessant, men man må tenke over hva ungdommene faktisk vil. Gi oss friere tøylar, og støtt oss i det vi vil gjøre." (medlem av ungdomsrådet)

Respekter tiden og innsatsen som legges ned: Det er viktig å respektere tiden og innsatsen deltakerne legger i prosjektet. Når man jobber med frivillige, kan det være fristende raskt å prøve å gi dem mer og mer ansvar.

Å få ansvar skaper en følelse av medbestemmelse, men det kan også føre til dårlig tidsstyring og utbrenthet:

"Det er grunnen til at jeg tenker meg godt om før jeg sier ja til noe, fordi jeg vet at det kan være veldig stressende, og at personer som meg – som er engasjert og tar ansvar – også lett kan miste gløden. Det er rett og slett for mye arbeid i forhold til hva jeg får ut av det. Ingen følger opp innsatsen jeg legger ned og kan ta over noe av ansvaret etter hvert i prosjektet – det bare øker." (universitetsstudent)

Når man får en følelse av at det er vanskelig bare å være delvis involvert i noe uten å gå inn 100 %, kan dette gjøre at man nøler med å bli med på nye initiativ. Selv om det er viktig å kunne tilby mulighet for mer ansvar, må du tenke på målgruppen du har med å gjøre, og sørge for at du presiserer hvor mye mer tid du forventer at det ekstra ansvaret vil ta. Forklar også at du vil forsøke å finne en løsning for å fordele ansvarsoppgaver dersom ansvaret etter hvert føles overveldende.

Sørg for at prosjektet ditt er meningsfylt og tydelig: Som sitatet ovenfor viser, må du sørge for at prosjektet ditt er meningsfylt for deltakerne. Innholdet må være noe som betyr noe for unge, eller i det minste for de unge som er involvert, eller noe de tror på og føler at de kan påvirke.

Det er også mer sannsynlig at dere lykkes med prosjektet hvis det har et klart formål. Det skal være enkelt for ungdommene å finne ut om de vil involvere seg eller ikke.

Gi tilbakemeldinger: For å sikre at deltakerne opplever prosjektet som meningsfylt og føler at de har innflytelse, er det bra å gi løpende tilbakemeldinger og følge opp deltakerne. De unge vi snakket med, ba om tilbakemeldinger og å få se konkrete resultater av arbeidet deres. Som en sa det:

"Når du bruker mye tid på noe, er det veldig viktig at det fører til noe." (medlem av ungdomsrådet)

Når unge bruker fritiden sin til noe, er det grunnleggende viktig at de opplever at arbeidet gir noen form for resultater. Du må derfor huske å gi tilbakemeldinger om resultatene av innsatsen de legger ned. Hvis de ender opp med å føle at de bruker mye tid på noe som ikke gir resultater, kan de miste motivasjonen eller bli utbrent. Resultatet er viktig når man jobber med unge:

"Det må være en balanse mellom tiden og innsatsen som legges ned, og resultatet. Unge er veldig resultatorientert. Vi vurderer stadig hva vi skal delta i, og en del av vurderingen er gjerne 'hva får jeg egentlig ut av dette?'" (medlem av ungdomsrådet)

Hold kontakten og sørg for at du holder deltakerne informert om prosessen, inkludert hva som skjer i etterkant. Det er mer sannsynlig at unge vil engasjere seg i fremtiden hvis de forstår hvordan bidraget deres utgjør en forskjell.

Gi deltakerne konkrete verktøy: En annen ting de unge har satt pris på, har vært å få trening og erfaring med hvordan de kan presentere eller argumentere for en sak på en profesjonell måte. På dette området har tilbakemeldinger blitt verdsatt. Ofte blir de unge møtt med forventninger om at de skal gi sine innspill, men husk også å tenke på hva du kan tilby dem, for eksempel konkrete verktøy eller å ha ansvar for et bestemt prosjekt. Å gi de unge ansvarsoppgaver fremmer en følelse av medbestemmelse og eierskap. Et medlem av Sønderborg ungdomsråd uttrykker det slik:

"Det viktige er å føle at du har innflytelse. Du vil føle at det betyr noe at du er der, og at du kan bidra. I tillegg er det også en læringsprosess, og det er fint å kunne diskutere saker og lære teknikker eller retoriske måter å argumentere for synspunktene dine på." (elev i videregående skole og medlem av ungdomsrådet)

Resultater er viktig for unge, men prosessen er like viktig. Unge ønsker å lære nye ferdigheter, så tenk derfor over hvilke ferdigheter du kan bidra til å utvikle. Spør hva deltakeren håper å få ut av innsatsen, og snakk om hvordan du kan bidra til dette. Det er også avgjørende å sørge for at de unge har eller får opplæring i nødvendige ferdigheter for å kunne utføre aktiviteten, slik at de ikke føler seg tilsidesatt eller overveldet av prosjektet.

Felleskap: Å ha et felleskap knyttet til deltakelsen var ett av aspektene som ble vurdert høyest i intervjuene og på verkstedet. Det er en av de viktigste grunnene til at unge velger å involvere seg. Det er viktig å støtte dette fellesskapet. Mange unge har sitt primære sosiale liv gjennom prosjektene de engasjerer seg i, mens andre trenger hjelp til å balansere tiden mellom deltakelse i et prosjekt og andre sosiale arenaer.

"Det er også det sosiale aspektet. Elevrådet og andre organisasjoner er som små fellesskap. Etter et møte tar vi for eksempel en øl eller gjør noe annet sammen." (elev i videregående skole og medlem av elevrådet)

Legg inn litt tid til moro og sosialt samvær også. Husk å fokusere på og sette pris på resultatene når arrangementet er ferdig. Å være takknemlig og forklare hvorfor deltakernes innspill var verdifulle, er en annen måte å gjøre innsatsen deres meningsfylt på. Dette vil bidra til utvikling av meningsfulle og langvarige forhold. Nettverksbygging er viktig både for yngre og eldre generasjoner, og opplegget ditt bør fremme dette. Gode relasjoner fremmer også mer kommunikasjon, og kommunikasjon er nøkkelen i en god samarbeidsprosess.

Unngå byråkrati: Som ung frivillig kan det være frustrerende når selv små ting må godkjennes av administrasjonen, og byråkratiet kan føles unødvendig. Som et medlem av ungdomsrådet beskrev det:

"Jeg blir frustrert over hvor mye administrasjonen deltar i alt. Det er så klart deres penger, så de har interesse av hvordan de brukes, men akkurat nå må alt godkjennes"

av administrasjonen – hele administrasjonen – bare for at man skal få et 'OK', selv om det kanskje bare gjelder en ny papirbunke." (elev i videregående skole, medlem av elevrådet og ungdomsrådet)

Byråkrati kan få unge til å føle at de har begrenset innflytelse, noe som igjen kan føre til at de mister engasjementet for frivillig arbeid. Meningsfull medvirkning er basert på gjensidig tillit og en partnerskapstilnærming. Ungdom kommer ikke til å fortsette med frivillig arbeid hvis de opplever frustrasjon, og ofte kan prosessen bli smidigere hvis de føler seg i stand til å ta beslutninger selv.

"Jeg tror at mange unge føler at alt i kommunen tar mye tid. Og hvis det er én ting folk ikke har, så er det tid. Dette gjelder spesielt for unge. Vi er vant til å være veldig fleksible og gjøre ting raskt. Vi kan ikke engang planlegge én uke fremover – for hva om noe enda mer interessant dukker opp? (...) så hvis du får en idé fra en ung person, bør du smi mens jernet er varmt." (medlem av ungdomsrådet)

Vi anbefaler raske arbeidsflyter og å utnytte øyeblikket når det gjelder støtte til involvering og medbestemmelse for ungdom. Noen har fordommer mot det kommunale byråkratiet, og det er viktig ikke å bekrefte disse fordommene.

"Jeg har problemer med å planlegge for mye, så pop-up-arrangementer fungerer virkelig for meg. Jeg er ganske spontan, så ting kan endre seg selv midt under et arrangement hvis jeg plutselig får en ny idé. Det fungerer bra for meg – men jeg liker imidlertid å jobbe med mennesker som kanskje har litt mer kontroll over prosessen." (elev i videregående skole og medlem av elevenes klimaråd)

Når det gjelder involvering av unge, er det viktig å forstå at mange unge har vanskeligheter med å planlegge fremtiden, og at engasjementet deres er av en mer spontan art. Mange av de unge vi snakket med, forklarte hvordan de foretrakk å jobbe med et prosjekt i en kortere periode:

"Noen ganger liker jeg bare å jobbe som en gal med noe. Andre prosjekter kan jeg jobbe med over flere måneder, men da blir energien og engasjementet mitt litt mindre. Hvis prosjektet varer lenge, mister jeg litt av drivet og motivasjonen." (elev i videregående skole og medlem av elevenes klimaråd)

Husk at enkelte har vanskeligheter med å forplikte seg over lang tid på grunn av forskjellige ting. Unge er i en fase av livet der de fortsatt er i ferd med å finne sin identitet og stadig introduseres for nye ting. De må også ta mange viktige livsvalg, for eksempel om fremtidig utdanning og jobb. Videre har unge mange forpliktelser overfor skole, jobb, venner, familie og så videre. Ved å la folk delta over en kortere periode kan du legge til rette for mer midlertidige former for involvering. Du kan også ha en fleksibel tilnærming, slik at deltakerne noen ganger kan bruke mindre tid eller legge ned en mindre innsats som passer deres tidsplan og øvrige forpliktelser, og andre ganger bruker mer tid og krefter.

Nå ut til unge mennesker

Spør deg selv hva som er mest fornuftig: Hvis du trenger innspill fra et representativt utvalg unge, kan skoleklasser være et godt sted å oppsøke, men hvis du ønsker å engasjere unge som frivillige, er rekrutteringsprosessen ofte vanskeligere.

En av våre interessenter forklarte:

"Det enkleste er å dra til skolene og spørre ungdommene der hva de synes om et bestemt tema. Det vanskelige er å få dem til å gi sine innspill på fritiden" (interessent i Sønderborg kommune)

Skoleklasser: Rekruttering gjennom skolesystemet har et visst potensial. Det er en enkel måte å nå mange unge på, og hvis du avtaler med rektor eller en lærer, kan du kanskje arrangere et verksted eller komme for å snakke i skoletimen.

Videre opplever vi at det er et potensial for bedre representasjon når vi involverer unge gjennom skoleklasser. Ved å rekruttere gjennom skoleklasser kan du få innspill fra unge som ellers ikke ville bidratt til saken eller blitt hørt. En av våre intervjuobjekter reflekterer:

"Jeg tror alle trenger å bli introdusert for frivillig engasjement på en eller annen måte. Det bør gjøres tidlig i oppveksten eller tidlig i skolen." (medlem av ungdomsrådet)

Vis imidlertid respekt for lærerens tid, siden de ofte er opptatt og får mange forespørsler fra folk som ønsker å nå ut til elevene deres. Vår anbefaling er å ta kontakt, men husk at noen skoleperioder er travlere enn andre.

Nå ut til frivillige: Som grunnregel bør du kommunisere der ungdommene er. Sett opp et møte ved hjelp av et mellomledd, og møt opp personlig. Møter ansikt til ansikt er ofte en bedre måte å nå ut til unge på, siden du kan rette budskapet direkte til den du snakker med, og utveksle kontaktinformasjon på stedet hvis personen er interessert. De vi snakket med, fremhevet det relasjonelle og personlige aspektet ved rekruttering.

Det er også et alternativ å rekruttere unge gjennom organisasjoner. Dette er en god plattform for å finne personer med en bestemt interesse eller sak de brenner for. Finn en organisasjon som støtter prosjektet eller ideen din, og ta kontakt.

Bruk nettverket ditt og vennene dine: Prosjektet ditt blir bedre hvis du har et godt samarbeid med andre. Tenk på personer i ditt eget nettverk som du ønsker å samarbeide med, og som kan støtte prosjektet ditt.

"Generelt gjelder det å finne andre mennesker å samarbeide med som deler din interesse. Kanskje har du en idé til en ny brettspill-kafé – i så fall må du finne andre som deler entusiasmen din for brettspill." (elev i videregående skole)

Sosiale medier har gjort det lettere å finne sammen og planlegge. La miljøet være åpent, og la folk gjøre det de ønsker å gjøre.

"Finn ut hva folk liker å gjøre og er gode på. Jeg bruker vennene mine til alle slags ting. En lager plakater, en annen liker bedre å snakke sånn som meg." (frivillig ved forskjellige pop-up-arrangementer og medlem av elevenes klimaråd)

Unge-til-unge: Mange mener at det er de unge selv som er de beste kandidatene når det gjelder å nå ut til og rekruttere unge. Slike tilnærminger har et stort potensial for å styrke unge på grunn av identifikasjonsfaktoren. Dette bør imidlertid ikke være standardtilnærmingen, siden unge ofte opplever frustrasjon i arbeidet med å rekruttere andre:

"Noen av de andre elevene var veldig kritiske da vi kom ... De er ikke alltid veldig åpne (...) Det er veldig vanskelig for oss å nå alle." (elev i videregående skole og medlem av elevenes klimaråd)

Selv om unge lettere får kontakt med andre unge, er det ikke alltid like lett for dem å få andre unge til å lytte. Du bør derfor være lydhør overfor hva deltakerne føler om forskjellige oppgaver, inkludert rekrutteringsprosesser. Legg til rette for fleksible og varierende måter å involvere seg på, og hør med ungdommene du jobber med, om de foretrekker å nå ut til og presentere innhold for andre unge selv, eller om de foretrekker å ha med seg en voksen.

Insentiver: Noen ganger kan det føles vanskelig for voksne å rekruttere unge mennesker. De unge vi har snakket med, tror at insentiver fungerer. Vær imidlertid oppmerksom på ikke å overdrive det. Hvis det fremstår som om du tror at deltakerne bare møter opp for de tilbudte insentivene, kan det gi dem en følelse av ikke å bli tatt på alvor. De som ikke har annen motivasjon enn lokkemidlene for å delta, kan også være irriterende for de som faktisk deltar på grunn av saken. Finn en god balanse, og tenk på hvordan du kommuniserer insentivene.

Et av intervjuobjektene våre, som sitter i elevrådet på sin videregående skole, forklarer hvordan insentiver "lokket ham" til elevrådet:

"Jeg var i tvil om jeg skulle være med i elevrådet (fordi jeg følte det var bortkastet tid på ungdomsskolen), men så lokket de meg inn med kake på det første møtet her på skolen, og jeg tenkte for meg selv: 'OK, jeg får se hvordan ting er her', og nå har jeg vært en del av elevrådet siden." (elev i videregående skole og medlem av elevrådet)

Selv om insentiver som mat kan lokke noen, foreslår vi å rekruttere ved å la potensielle deltakere vite hva de kan oppnå ved å bli med. Vær tydelig på hva de potensielle fordelene er: Prosjektresultat, personlig utbytte, nettverk, fellesskap og/eller kanskje nye ferdigheter.

Kommunikasjon

Unngå å snakke ovenfra og ned: Mange har fordommer mot unge og diskriminerer kun på grunn av alder. Ungdom blir ofte latterliggjort og kan for eksempel bli sett på som mindre kapable, mindre intelligente, mindre innsiktsfulle, mindre verdifulle og i dårligere stand til å delta i beslutninger som påvirker dem. De fleste unge vi snakket med, fortalte at de følte seg frustrert over å bli kalt "barn", "gutter" eller "jenter", og at innspillene deres ble oversett kun på grunn av alderen deres. Som en av ungdommene sa det:

"Ikke døm meg på grunn av alderen – døm meg etter hva jeg sier og gjør." (medlem av ungdomsrådet)

Når det gjelder hvordan man skal motta innspill fra ungdom, finner man i den ene enden av skalaen en ovenfra-og-ned-holdning, der unge blir overhørt eller avbrutt:

"Lytt til det vi sier, i stedet for å avvise oss som 'barnslige' og 'uvitende.'" (medlem av ungdomsrådet)

Uansett hvor gammel man er, ønsker man å se resultater fra arbeidet man legger ned. Det er ikke nok bare å ha ungdommer representert i styret, for eksempel. Du må også finne en meningsfull måte å inkludere alle i styret i beslutningsprosessene på – uansett alder. Sørg derfor for at initiativer og bidrag fra unge tas på alvor. Godta at folk kan gjøre feil, og at engasjement kan gi blandede resultater.

I den andre enden av skalaen finner vi en overdreven og altfor positiv eller anerkjennende holdning til at unge i det hele tatt deltar, som kan føre til at de føler de kan si hva som helst og få ros for det:

"Jeg trenger ikke stående applaus – jeg trenger at du lytter." (medlem av ungdomsrådet)

Det er viktig at man ikke ender opp i noen av de ekstreme endene av skalaen. Finn en gyllen middelvei, og ta bidrag fra unge på alvor. Lytt, og fokuser på argumentene – ikke personlighet eller alder. Kvaliteten på lyttingen skal ikke undervurderes. Å anerkjenne og verdsette bidrag fra unge som medlemmer av fellesskapet er en integrert del av det å utvikle et engasjement hos unge preget av respekt og innsikt.

Vær oppriktig og på samme nivå: Når du kommuniserer, er det avgjørende at du er oppriktig og på samme nivå som de unge. Du må behandle unge som likeverdige og vise at

du setter pris på deres innspill, kunnskap og erfaringer. Ta en partnerskapstilnærming der unge er likeverdige partnere på samme måte som andre interessenter. En partnerskapstilnærming gir deltakerne en følelse av eierskap, medbestemmelse og motivasjon for videre deltakelse.

Ikke prøv for hardt å ha en fengende eller "kul" kommunikasjonsstil hvis du ikke selv er ung. Det får bare kommunikasjonen til å virke påtvunget, nedlatende eller latterlig.

Vær støttende: Mangel på støtte kan føre til en manglende tilknytning til aktiviteten. Dette kan oppstå på forskjellige nivåer. Hvis unge ikke støttes som enkeltpersoner og medlemmer av gruppen, vil det være mindre sannsynlig at de føler seg knyttet til aktiviteten eller bruker tid på oppfølgingsaktiviteter. Hvis unge ikke støttes i aktivitetene, kan det hende de ikke får lyst til å delta.

Vær inkluderende: Vær forsiktig så du ikke kommuniserer på en ekskluderende måte: Det første deltakerne på verkstedet vårt nevnte når de drøftet hvordan man bør kommunisere, var viktigheten av å si ting enkelt:

"Gjør det enkelt. Du bør ikke trenge høyere utdanning for å delta og forstå." (elev i videregående skole og medlem av ungdomsrådet)

For å støtte involvering av unge er hovedjobben din å hjelpe deltakerne med å forstå prosessen, deres grad av innflytelse og ansvaret de har. God kommunikasjon omfatter å sjekke at du forstår og at du har blitt forstått av deltakerne. Vær klar over at alle unge er forskjellige, så måten du kommuniserer på, avhenger av hvem du vil involvere. Hvis du snakker for pretensiosst, kan du ende opp med at mottakerne føler seg utilstrekkelige, og i verste fall kan du skremme dem bort. Unngå sjargong og akronymer (med mindre du gir deltakerne en liste over hva de betyr).

Vær oppmerksom på at enkelte ord eller uttrykk kan gjøre at noen føler seg fremmedgjort i prosjektet. Det kan for eksempel være noen unge som ikke har lyst til å bli medlem av et styre fordi de har enkelte oppfatninger knyttet til ordet "styre". Du bør derfor prøve å formulere innholdet i oppgaven eller prosjektet så konkret som mulig for å unngå fremmedgjøring. Det som kan virke som kjent kunnskap for en person, er ikke nødvendigvis det for en annen.

Vær konkret og formuler det overgripende målet: Generelt mente alle ungdommene vi snakket med, at det er nyttig å få en overordnet begrunnelse for arbeidet. Med dette mener vi: Vær konkret og presis, og formuler det overgripende målet med prosjektet eller samlingen, slik at alle har samme idé om resultatene som forventes.

"Vår erfaring viser at vi bør presentere unge for ting og oppgaver på en konkret måte, og deretter litt etter litt gi de unge et innblikk i hva det vil si å være en del av et styre eller en organisasjon." (interessent i Sønderborg kommune)

Lytt: Du må vite hvem du jobber med. Ikke gjør antakelser om deltakerne. Antakelser kan ha en negativ innvirkning på deltakelse og på de personlige forholdene innad i prosjektet. Unngå å gjøre antakelser om de unges personlige liv, interesser eller hvor mye tid de har tilgjengelig. Det er bedre å bli kjent med de unge og finne ut hvem de er, og hva som er viktig for dem.

Hva som motiverer unge, kan variere – akkurat som i alle andre aldersgrupper. Vit hvem du snakker med, slik at du kan motivere og støtte opp om deres deltakelse. Noen foretrekker konkrete oppgaver og rammer, mens andre foretrekker løsere tilnærminger og liker å konsulteres i de tidlige stadiene av et prosjekt. Hvis du er i tvil, kan du spørre hvordan deltakerne vil at ting skal legges opp – eller om de vil overta helt.

Som tilrettelegger kan det være vanskelig å vite hvor mye du skal forberede på forhånd, og hvor mye du skal la deltakerne påvirke dagsordenen.

"Når vi har elevrådsmøter, er det for det meste lærerne som setter dagsordenen. Det meste av tiden er vi bare invitert til å delta, si hva vi mener om deres forslag, og så inviterer de oss til å gjøre noe med ideene. Dagsordenen er alltid satt på forhånd, så vi gjør egentlig ikke noe." (elev i videregående skole, medlem av elevrådet og ungdomsrådet)

I dette tilfellet følte elevene at de ikke hadde noen selvstendig innflytelse på hva som skulle være på dagsordenen. De beskrev hvordan dette ga en følelse av ikke å ha noen medbestemmelse. I dette tilfellet fikk tilretteleggingen ovenfra-og-ned elevene til å føle at prosjektet ikke angikk dem, og at det til syvende og sist var administrasjonen som tok alle avgjørelser.

Et medlem av Sønderborg ungdomsråd beskrev presist hvorfor samskaping er viktig:

"Hvis du er en del av prosjektet, dukker du opp og tar et større ansvar." (medlem av ungdomsrådet)

Han beskrev imidlertid også hvordan han hadde positive erfaringer med en nokså kontrollert ovenfra-og-ned-styrt deltakelse.

"Noen ganger virker det fornuftig å bli inkludert senere i prosjektprosessen. Sønderborg ungdomsråd hjalp for eksempel til med å velge hvordan det nye ungdomshuset skulle se ut. Vi hadde to tegninger å velge mellom. Jeg synes det var en fin og veldig konkret måte å bli inkludert på." (elev i videregående skole og medlem av ungdomsrådet)

Hvordan de unge inkluderes og involveres, avhenger av prosjektet og den/de du vil engasjere.

"Aksepter og forstå at ungdom er en like mangfoldig gruppe som voksne." (elev i videregående skole og medlem av ungdomsrådet)

Husk å lytte til deltakerne, og spør dem hvordan de foretrekker å få tilbakemeldinger, hva de håper å få ut av prosjektet, og med hvilke oppgaver de eventuelt vil at du skal hjelpe dem mer.

Kommunikasjonsforum: Den beste måten å kommunisere detaljer eller sende påminnelser på er med en tekstmelding. Tekstmeldinger er enkle og effektive. Ikke send e-post, siden mange unge sjekker e-posten sin sjelden. Møt opp personlig, eller gå via en kontaktperson, for eksempel en lærer. Digitale plattformer har et visst potensial, men unge bruker imidlertid mange forskjellige digitale plattformer og mottar mye spam på disse. Ungdommene vi snakket med, synes tekstmeldinger er det mest effektive.

Skriv ut materialet i stedet for å dele det digitalt, og drøft med ungdommene hvilke digitale plattformer dere skal bruke for å koordinere arbeidet fremover. Som en av ungdommene sa det:

"Vi har en Facebook-gruppe som jeg antar man kan bruke for å finne lederen for prosjektet. Jeg vet imidlertid ikke om det er så lett å finne den på nettet. Kanskje burde vi vært litt lettere å finne, men jeg er ikke sikker på hvordan. Som oftest er det enkleste å gå gjennom skolen." (elev i videregående skole og medlem av elevenes klimaråd)

En annen la til:

"Jeg synes tekstmeldinger er best, siden man faktisk ser disse. På Facebook er det for mye som skjer. Når du får en tekstmelding, er det enten mamma, bestemor eller ungdomskoordinatoren (latter)." (medlem av elevrådet)

Det er mye støy på sosiale medier, fordi alle tror at dette er det ideelle stedet å fange unges oppmerksomhet på. Tekstmeldinger har blitt utdatert for de fleste, noe som gjør dem til en perfekt måte å kontakte unge på, siden man ikke trenger å kjempe om oppmerksomheten.

Tips: Det finnes mange forskjellige verktøy for ungdomsmedbestemmelse og -deltakelse. Ulike formål trenger ofte forskjellige tilnærminger eller verktøy, enten det er samskaping eller å få innspill eller inspirasjon. Vær åpen om verktøyet du bruker, og hvilke resultater du håper å få ut av det. Hvis det er snakk om samskaping, kan du understreke dette: "Nå har dere sjansen til å være med å bestemme". Hvis du derimot er mer interessert i bare å samle innspill og ideer, må du sørge for at deltakerne vet dette og ikke forventer samskaping. Vi skiller mellom fire typer verktøy, og listen over disse finner du til slutt i dette dokumentet. Vi tilbyr også en liste over konkrete verktøy som du kan bruke hvis du trenger inspirasjon til å styrke og involvere unge. Vær oppmerksom på at dette ikke er en uttømmende liste over alle tilgjengelige verktøy; snarere oppfordrer vi deg til å søke på nettet etter flere verktøy eller utvikle din egen metode eller tilnærming for prosjektet.

Etterord

Å involvere ungdom er viktig. Stemmene deres blir altfor ofte glemt i utvikling av politikk:

"Vi ser på unge og alle andre innbyggere som likeverdige. Når det kommer til folkemøter, er det imidlertid den eldre garde som deltar, ikke ungdommen. Vi må derfor gjøre noe ekstra for å sikre at de unges stemme også blir hørt." (interessent i Sønderborg kommune)

Ungdom er fremtidens borgere og en viktig del av ethvert demokrati. Det å bli en aktiv demokratisk borger er imidlertid ikke en ferdighet man blir født med – det er en ferdighet man lærer i praksis. Ungdom kan bidra mye, og de bringer ofte en ny energi og lidenskap til prosjekter. Vi håper vi har inspirert deg til å involvere unge i prosjektene dine og gitt deg noen konkrete verktøy for hvordan du kan gjøre dette i praksis.

Tilnærmingen vår

Tilnærmingen vår

Denne rapporten fokuserer på hvordan ungdomsmedbestemmelse og -deltakelse kan støttes. På bakgrunn av en kvalitativ tilnærming har vi som mål å utforske: 1) Hvordan unge forstår konseptene "medbestemmelse" og "deltakelse". 2) Hvilke utfordringer og muligheter unge opplever når det gjelder deres deltakelse.

Det empiriske grunnlaget for metoden for ungdomsmedbestemmelse er 24 individuelle intervjuer med både ungdom og interessenter i kommunene Sønderborg og Narvik. Videre har vi gjennomført et verksted med unge fra begge deltakerbyene og intervjuet ti tilfeldige elever fra Sønderborg Statsskole. Både interessenter og de unge deltakerne våre er anonyme, slik at meningene deres blir uttrykt så oppriktig som mulig.

I det følgende presenterer vi vår metodiske tilnærming og byene vi har studert, og skisserer nøkkelbegreper for denne metoden.

Studieobjekter: Sønderborg og Narvik

Sønderborg i Danmark er vårt viktigste forskningsobjekt, mens Narvik i Norge fungerer som sekundært forskningsobjekt. Det er flere kulturelle likheter mellom byene, og begge byene har ambisiøse planer for fremtidig vekst og byutvikling. Kommunene deler en interesse og et engasjement for å involvere og styrke unge.

Sønderborg og Narvik er begge små til mellomstore byer. Sønderborg-området er rundt 500 km² stort, mens Narvik er rundt 2 000 km². Begge byene har et større innland, og mange bruker mye tid på reise til og fra skole og bysentrumet. Narvik er i ferd med å vokse sammen med noen mindre byer (konurbasjon), noe som betyr at Narvik-området og det omliggende innlandet snart vil bli enda større.

Begge byene tilbyr flere fritidsaktiviteter for unge, som idrettsanlegg eller medlemskap i en organisasjon, ungdomsklubber osv. Sønderborg har også et nytt aktivitetshus for ungdom under planlegging. Narvik har også en rekke aktiviteter for unge, men en av interessentene fortalte oss likevel følgende:

"Det finnes absolutt tilbud. Men jeg synes det kunne vært flere offentlige steder å oppholde seg, for å gi et reelt alternativ til kjøpesenteret." (interessent i Narvik kommune)

Begge byene har aktive ungdomsråd, bestående av 16 ungdommer i Sønderborg og 13 i Narvik. Ungdomsrådet i Sønderborg har eksistert siden 2015 og i Narvik siden 2016, men der har ungdomsrådet imidlertid ikke vært aktivt i hele perioden. Ungdomsrådene er for unge som ønsker å være involvert og ha innflytelse på utviklingen i lokalsamfunnet. I Sønderborg er mye av koordineringen og planleggingen knyttet til en heltidsansatt i kommunen, som er

personen å kontakte når man vil involvere unge. I Narvik har de en deltidsansatt som jobber aktivt med å involvere ungdomsrådet. Bare 20 % av en arbeidsuke er imidlertid ikke nok til både å involvere unge og støtte og følge opp ungdomsprosjekter.

Begge byene har flere utdanningstilbud, som videregående skoler, yrkesfaglig utdanning og et universitet. Selv om byene har flere alternativer for videreutdanning, har de vanskeligheter med å tiltrekke seg og få unge til å bli. Spesifikke ønsker for utdanning og arbeid leder ofte unge til større byer når de blir eldre. Dette er en vanlig problemstilling for små og mellomstore byer, ettersom de generelt ikke har like mange alternativer og aktiviteter for unge som de større byene har.

Dette skaper visse utfordringer for ungdomsdrevne tiltak på to måter. Den første utfordringen er mangelen på motivasjon når det kommer til å legge ned innsats i et prosjekt man snart skal forlate, og den andre utfordringen er at eksisterende ungdomsdrevne initiativer blir tvunget til å finne nye folk når noen flytter, og disse har kanskje ikke det samme nettverket som den eksisterende deltakeren har:

"(...) så dette er et slags samarbeid og er 100 % drevet av meg. Når jeg drar, er det ingen igjen som kan videreføre det. Det finnes ikke et format for det akkurat nå." (universitetsstudent)

Utfordringer knyttet til at deltakere bare er med på et prosjekt i en begrenset periode, finner man imidlertid også i mange ungdomsdrevne initiativer i større byer. Ungdomsinvolvering og -deltakelse foregår ofte i form av ad hoc-involvering og tidsbegrensede aktiviteter. Som en av ungdommene sa det:

"Jeg vil gjerne fortsette å bo her. Det har mye å gjøre med mitt engasjement i byen. Byen har vært veldig åpen for at jeg kan være med på prosjekter relatert til kommunen. Det jeg liker med denne byen, er at jeg kan se hvor jeg kan gjøre en forskjell og være en del av den forskjellen. Det er veldig viktig å kunne bli invitert til møter og se hva som skjer. Forstå hva som skjer i sin egen by. Jeg har også skapt meg et nettverk og er del av et sterkt fellesskap her i byen." (universitetsstudent)

Å være engasjert i lokalsamfunnet kan oppmuntre unge til å vende tilbake til eller bosette seg i byen, fordi de har en spesiell tilknytning til byen og et nettverk fra oppveksten. Derfor kan støtte til deltakelse bidra til å bringe unge tilbake til byen, samtidig som det å skape et mer demokratisk lokalsamfunn med aktive innbyggere bør være tilstrekkelig som mål i seg selv.

Intervjuer

Vi har gjennomført kvalitative individuelle intervjuer med tolv ungdommer fra Sønderborg og Narvik, samt elleve interessenter fra de to byene.

Under intervjuene hadde vi en respektfull, åpen og anerkjennende tilnærming. Det har vært viktig for oss å skape et rom der alle involverte følte seg trygge og komfortable, og kunne snakke fritt.

Unge fra Sønderborg og Narvik

Våre empiriske data består av kvalitative intervjuer med unge i alderen 15 til 25 år fra Sønderborg og Narvik. Vårt primære fokus har vært ungdom mellom 15 og 20 år, og i mindre grad unge mellom 21 og 25 år. Dette betyr at vår primære målgruppe er unge som sannsynligvis ikke har flyttet hjemmefra eller er ferdige på skolen ennå.

Vi gjennomførte både individuelle intervjuer og gruppeintervjuer med medlemmer av ungdomsrådet i Sønderborg og ungdomsrådet i Narvik. Videre snakket vi med flere elever med ulik utdanningsbakgrunn, for å vurdere hvordan forskjellige unge fremhever forskjellige tilnærminger til involvering. Vi har gjennomført intervjuer med elever på både studiespesialiserende program og yrkesfag i Sønderborg, og med en student ved Syddansk Universitet i Sønderborg. De fleste av de unge vi har intervjuet, deltar allerede i flere aktiviteter, noe som gir dem mye praktisk erfaring, som i sin tur gir oss en nyansert og detaljert innsikt i unges involvering og engasjement.

Intervjuene ga oss innsikt i spørsmål som:

- Hvordan involverer unge seg i lokalsamfunnet?
- Hvilke utfordringer møter når de når de deltar i prosjekter?
- Hvordan bør man kommunisere med ungdom?
- Hvilke grunnfortellinger engasjerer ungdom?

Lokale interessenter fra Sønderborg og Narvik

Med interessenter mener vi personer som jobber for institusjoner, organisasjoner eller selskaper som interesserer seg for ungdomsmedbestemmelse og -deltakelse, og som kan bidra til å belyse temaet. Vårt primære fokus har vært kommunebyråkrater og sekundært interessenter som jobber med unge, for eksempel personer som jobber i utdanningssystemet eller organisasjoner. Disse intervjuene ga oss empirisk kunnskap om erfaringer med involvering av unge i Sønderborg og Narvik, og hvilke hindringer man kan stå overfor i slikt arbeid:

- Hvordan de involverer ungdom i byutviklingsprosjekter i dag
- Hvordan den "erfarne generasjonen" samhandler og kommuniserer med ungdom
- I hvilken grad de ønsker å involvere ungdom, og hvordan de gir ungdom ansvar
- Utfordringer og muligheter ved involvering av ungdom

Vox Pop-intervjuer

Vi har gjennomført ti intervjuer med tilfeldige elever på Sønderborg Statsskole. Vox Pop-intervjuer er korte og uformelle individuelle intervjuer som ikke er planlagt på forhånd. Fordelen med denne typen intervjuer er man kan få innspill fra forskjellige mennesker i løpet av kort tid. Med lengre individuelle intervjuer risikerer man å ekskludere unge som ikke allerede deltar i en rekke aktiviteter, som å være en del av ungdomsrådet, unge som er spontane i planleggingen sin og har vanskelig for å planlegge, eller ganske enkelt elever som ikke har mye fritid. Vox Pop-intervjuer passer bedre for slike unge og hjelper oss med å belyse hvordan forskjellige elever på videregående skole tenker om deres evne til å skape forandring. Vi stilte følgende spørsmål: 1) Deltar du i frivillig arbeid? 2) Hvorfor? / Hvorfor ikke? 3) Har du tenkt på noe du vil endre? Hvordan vil du gjøre det?

Verksted

Som en del av treffet for prosjektet "Attraktive nordiske byer" arrangerte vi et verksted med fire personer fra Sønderborgs ungdomsråd og to personer fra Narviks ungdomsråd. På verkstedet drøftet vi de beste tingene ved det å være ung, hvordan de forsto begrepet "medbestemmelse", hvordan det føles å ha medbestemmelse, og hvilke resultater deltakerne var stolte av.

Andre halvdel av verkstedet handlet om vanlige hindringer for deltakelse og medbestemmelse som beskrevet av deltakerne. Vi reflekterte over hvordan vi kan støtte og øke unges medbestemmelse og deltakelse. Denne delen av verkstedet var strukturert rundt utviklingen av et brettspill som kanal for kunnskapsgenerering. Vi som tilretteleggere hadde med spillbrettet og post-it-lapper, som ble fylt ut av deltakerne. Resultatet av spillutviklingen finner du til slutt i dette dokumentet.

Nøkkeltbegreper

I det følgende kapittelet utdyper vi nøkkeltbegrepene som er brukt i dette prosjektet: Deltakelse og medbestemmelse.

Deltakelse

Deltakelse kan beskrives som: *"Proessen med å være delaktig i beslutninger som påvirker ens eget liv og livet i lokalsamfunnet der man bor. Det er bærebjelken i et demokrati og en standard demokratier må måles opp mot."*²

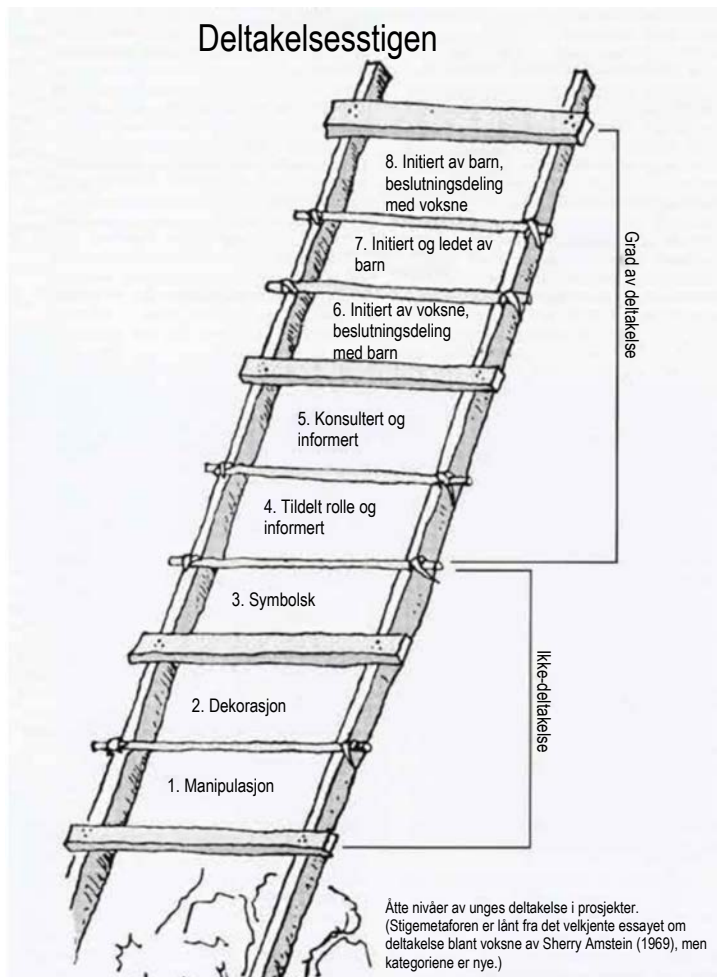
*"Det gjør det også mulig for ulike politiske, sosiale, religiøse og etniske grupper å delta i beslutningsprosesser som påvirker dem."*³

I 1992 lagde sosiolog Roger A. Hart en veiledning til ungdomsinvolvering utgitt av UNICEF. Stigen nedenfor er en visualisering av ungdomsdeltakelse. De tre første trinnene er former for ikke-deltakelse, der unge inkluderes i et prosjekt, men de har ikke egentlig innflytelse. Resten av trinnene viser ulik grad av deltakelse, der ungdommene har mer innflytelse jo høyere man kommer på stigen.²

² Hart, Roger A. (1992): "Children's Participation - From Tokenism to Citizenship. Unicef. Innocenti Essays no. 4

³ Sweco (2018): Attraktive og bærekraftige nordiske byer og regioner Lenke:

https://www.regjeringen.no/contentassets/8790c63ddb804757b5c556876ae2f73f/indicators_toolbox_attractive_nor_dic_towns_sweco.pdf

Delt beslutningstaking omfatter de tre øverste trinnene på stigen. For å skape fremtidens borgere mente Hart at man måtte involvere unge og la dem ta del i beslutningstaking.

På de midtre trinnene er de unge **konsultert / tildelt rolle** og informert. Her forstår de unge poenget med prosjektet og blir enten konsultert eller har ganske enkelt en meningsfull rolle.

Symbolisme beskriver tilfeller der unge er en del av et prosjekt, men ikke har faktiske muligheter til å påvirke noe. De er et symbol og ikke noe mer.

Dekorasjoner og manipulasjon finnes på de laveste trinnene. Her blir ikke ungdom informert nok til å kunne ta faktiske beslutninger om noe, og de fungerer bare som ansiktet utad.

Deltakelse i lokalsamfunnet er avgjørende for å skape et demokratisk samfunn der innbyggerne føler seg myndiggjort og har en følelse av eierskap til lokalsamfunnet. Som Hart argumenterer: *"Barn må involveres i meningsfylte prosjekter med voksne. Det er urealistisk å forvente at de plutselig blir ansvarlige, deltakende voksne borgere i en alder av 16, 18 eller 21 år, uten at de har blitt eksponert for ferdighetene og ansvaret som det krever. En forståelse av demokratisk deltakelse og den nødvendige selvtilliten og kompetansen til å delta kan bare tilegnes gradvis gjennom praksis – det kan ikke læres som en abstraksjon."*⁴ Å delta og lære å delta i praksis er viktig for å skape fremtidens borgere.

⁴ Hart, Roger A. (1992): "Children's Participation - From Tokenism to Citizenship. Unicef. Innocenti Essays no. 4

Medbestemmelse

Medbestemmelse er en prosess og en følelse der de inkluderte eller deltakende personene både opplever seg som og er likeverdige og reelle bidragsyttere. Når personer har medbestemmelse, er det mer sannsynlig at de vil gjøre positive forskjeller i sitt eget liv og området de bor i. En sentral indikator på medbestemmelse er i hvilken grad folk føler seg i stand til å påvirke beslutninger som påvirker dem selv og deres lokalområde. Det er ikke noe som kan skapes over natten, men snarere et spørsmål om å skape en kultur av medbestemmelse der den enkelte føler seg sterkere og tryggere på seg selv, spesielt når det gjelder å styre sitt eget liv, noe som også forbedrer og styrker lokalsamfunnet.

På verkstedet spurte vi deltakerne om hva "medbestemmelse" betydde for dem. Deltakerne fremhevet faktorer som:

- Selvaktelse
- Bli lyttet til og hørt
- Fellesskap
- Bli tatt på alvor
- Bli sett som likeverdig

Videre påpekte deltakerne forskjellen mellom å være inkludert og kanskje lyttet til på den ene siden, og det å ha faktisk innflytelse på den andre. Det sistnevnte gir en sterkere følelse av medbestemmelse, siden det å ha reell innflytelse gir deltakerne en følelse av autonomi og selvtillit.

Vedlegg: Konkrete verktøy

Vedlegg: Liste over konkrete verktøy

I det følgende kapittelet presenteres konkrete verktøy for ungdomsinvolvering. Disse verktøyene og metodene bør forstås som retningslinjer og inspirasjon. De skal ikke følges blindt, men brukes med mottakerne i tankene.

Vær oppmerksom på at dette ikke er en uttømmende liste over alle tilgjengelige verktøy og metoder; snarere oppfordrer vi deg til å søke på nettet etter flere verktøy eller utvikle din egen metode eller tilnærming for prosjektet ditt.

Intervjuer

De fleste intervjuene har form av semistrukturerte individuelle intervjuer der samtalen er basert på en guide som er utviklet på forhånd. Det er imidlertid viktig ikke å følge guiden slavisk, men være villig til å lytte og være interessert i det intervjuobjektet forteller. Målet med denne metoden er å få et innblikk i intervjupersonens hverdag, noe som kan bidra til å utvikle en dypere innsikt i et bestemt problemområde.

Vox Pop-intervjuer

Vox Pop-intervjuer er korte intervjuer (ofte 3–5 spørsmål) med intervjuobjekter som ikke er valgt ut på forhånd. Denne metodens styrke er at man kan samle inn informasjon fra mange forskjellige kilder og fra mange forskjellige steder, for å få en mer nyansert innsikt i det man forsker på. Svakheten er at informasjonen du samler inn, er veldig begrenset på grunn av det korte tidsrommet.

Fokusgrupper

En fokusgruppe er et slags gruppeintervju, men i stedet for en intervjuer er det en tilrettelegger som bare stiller spørsmål ved behov. Målet er at deltakerne skal lede drøftelsene. Formålet er å få kunnskap gjennom gruppens samtaler, samhandling og dynamikk, for eksempel om hvilke temaer eller ideer gruppen debatterer, og hvilke temaer eller ideer det råder konsensus om.

Spørreundersøkelser

En serie spørreskjemaer for innsamling av data om et bestemt tema. Mye brukt og en effektiv strategi for å samle inn mye informasjon raskt.

Fremtidsverksteder

Fremtidsverksteder er en måte å strukturere gruppearbeid på. De setter deltakernes opplevelser og deres ønsker for fremtiden i sentrum. Denne metoden er nyttig ved planlegging av endringer, for eksempel i nærmiljøet eller på en arbeidsplass. Metoden har tre trinn:

- I det første trinnet identifiserer deltakerne problemer. Her står kritikk i sentrum, og man fremhever alt det negative.
- Den påfølgende fasen er "utopi-fasen". I denne fasen beskriver deltakerne deres

ønsker for fremtiden og hvordan for eksempel lokalsamfunnet deres ideelt bør se ut. Ingen ønsker eller ideer er for ekstreme!

- Den siste fasen er "realitetsfasen". Her beskriver dere hvordan drømmer og ønsker for fremtiden kan virkeliggjøres, og forankrer dem i konkrete prosjekter.

Sosiale laboratorier

I et sosialt laboratorium settes et mangfoldig team av mennesker med ulike bakgrunn og kompetanse sammen for å diskutere komplekse problemstillinger som trenger en helhetlig tilnærming. Teamet identifiserer problemet og utvikler og tester så løsninger.

Artikkelkonkurranse

En konkurranse i lokalavisa der unge inviteres til å skrive debattartikler om noe som er relevant for prosjektet.

Foredrag

Lage en plattform der unge holder foredrag om noe de er opptatt av knyttet til prosjektet. Deltakerne på verkstedet foreslo at unge kan inviteres til å tale til byrådet i rådhuset. Dette kan bidra til at de unge føler seg inkludert og styrket, og reduserer avstanden mellom myndighetene og de unge.

Studieturer

Deltakerne på verkstedet foreslo at skolene kunne dra på studieturer til kommuneadministrasjonen. Også dette kan bidra til å redusere avstanden mellom myndighetene og de unge. Å invitere deltakerne til bestemte områder, organisasjoner eller fysiske steder som er knyttet til prosjektet, styrker deres forståelse av prosjektet.

Kunst og byinstallasjoner

La de unge uttrykke seg gjennom kunst eller andre kreative uttrykksformer. Sett opp fysiske interaktive byinstallasjoner, for eksempel ved rådhuset, og inviter unge til å dele sine innspill om et bestemt tema. Sørg imidlertid for at installasjonene er godt gjennomtenkt: Hva er hovedmålet med installasjonen? Må det presenteres aktivt, eller taler det for seg selv? Skal selve installasjonen være laget av unge?

Digitale plattformer

Digitale plattformer som sosiale medier har et stort potensial, ettersom nesten alle unge bruker en slags digital plattform allerede. Det er imidlertid ikke løsningen på alt. Flere av ungdommene vi intervjuet, kritiserte overforbruk av Facebook som hovedplattform for kommunikasjon. Du må ha gode grunner til å bruke sosiale medier som kommunikasjonsplattform, og hvis målet er å ha en aktiv gruppe, kreves mye oppmerksomhet og grunnarbeid.

Nettfellesskap

Et forum der unge kan samles og gi innspill om bestemte problemstillinger. Vær imidlertid oppmerksom på at det være vanskelig å gjøre nye plattformer til en del av

de unges daglige rutine på nettet. På Internett er informasjonsflyten enorm, og konkurransen om de unges oppmerksomhet er tøff. Sørg derfor for at du ikke bruker digitale plattformer som en rask og enkel løsning bare fordi du tror at det er der de unge er å finne.

Digitale avstemninger

Avstemninger på sosiale medier, et nettsted eller i en app der unge kan stemme på ideene de liker best. Dette kan også gjøres via tekstmeldinger. Det er også en måte å finne ut om ideen din har støtte på: Få flere til å argumentere for saken, og finn ut hvor mange som støtter den, i form av antall signaturer eller på mer kreative måter.

Unge ambassadører, ungdomsråd og/eller borgerjury

Unge ambassadører eller ungdomsråd består ofte av en formell gruppe unge som er i stand til å påvirke beslutningsprosesser i kommunen. Hvordan disse rådene jobber, varierer mye, og de unge fungerer både som tilretteleggere av sosiale arrangementer og som politiske rådgivere. Du kan også la et tilfeldig utvalg av unge vurdere og ta beslutninger om et bestemt tema, en såkalt borgerjury.

Ungdomssekretariater

Ungdomssekretariater er enheter med budsjett til å sette i gang og støtte prosjekter. De har autonomi når det gjelder å realisere mål knyttet til en bestemt sak.

Dogmer

Dogmer er et sett med regler og prinsipper som må oppfylles. Avhengig av konteksten kan enkelte prosjekter dra nytte av å ha noen klart definerte verdier som kan fungere som ramme for prosjektet ditt. De kan ses som en sjekklister som hjelper deg med å avgjøre hvilke initiativer eller beslutninger som skal prioriteres.

